

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 251/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Nitra Invest, s. r. o., Mostná 29, Nitra, zastúpenej advokátom Mgr. Štefanom Slováčikom, Farská 34, Nitra, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 18 C 26/2006 z 8. marca 2013 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 292/2013 z 30. septembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Nitra Invest, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. marca 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Nitra Invest, s. r. o., Mostná 29, Nitra (ďalej len

„sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. Štefanom Slováčikom, Farská 34, Nitra, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „listina“) a podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 18 C 26/2006 z 8. marca 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 292/2013 z 30. septembra 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti (ako aj z priloženej dokumentácie) vyplýva, že sťažovateľka ako úspešná účastníčka súdneho konania zastáva názor, že napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu jej bola priznaná nesprávna výška náhrady trov konania podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o odmenách a náhradách advokátov“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„... Žalobou o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti sa žalobcovia v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18 C/26/2006 domáhali určenia, že do pozostalosti po nebohom... patrí nehnuteľnosť nachádzajúca sa v kat. úz... zapísaná v prídelovej listine ako parc. č... roľa o výmere 20.000 m² v celosti. Rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 01. 07. 2010, sp. zn. 18 C/26/2006 bol návrh žalobcov zamietnutý, čo svojím rozsudkom zo dňa 23. 08. 2011, sp. zn. 5 Co/235/2010 potvrdil aj Krajský súd v Nitre.

V danom prípade bola žaloba podaná a celé súdne konanie sa viedol spor o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré v čase podania žaloby, ako aj celého konania boli vo vlastníctve sťažovateľa. Nehnuteľnosť je jednoznačne podľa práva vec. Cena tejto veci bola určená znaleckým posudkom, ktorý bol doručený súdu a podľa ktorého súd rozhodol. Znalecký posudok možno v súdnom konaní považovať za najobjektívnejší dôkaz a takto zistenú cenu veci je potrebné akceptovať, až kým sa v konaní nepreukáže opak.

Mám za to, výška trov konania, ktorá mala byť sťažovateľovi priznaná sa mala na základe vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vypočítavať podľa hodnoty veci, ktorá bola predmetom sporu, a to nehnuteľnosti - pozemku, ktorého hodnota bola určená znaleckým posudkom. Krajský súd v Nitre však vyslovil názor, že nakoľko prvostupňový súd pri vyrubení súdneho poplatku za podaný návrh vychádzal z dokladov o bonite pôdy, nie je mysliteľné, aby si právni zástupcovia vyčísl'ovali trovy z hodnoty určenej realitnou kanceláriou alebo znaleckým posudkom.

Skutočnosť, že žalobcovia platili súdny poplatok z hodnoty určenej v potvrdení o bonite pôdy sťažovateľ nemohol ovplyvniť. Okrem toho, stanovenie výšky súdneho poplatku sa spravuje iným právnym predpisom ako náhrada trov právneho zastupovania. ...

Za irelevantný argument považujeme skutočnosť, či ide v danom prípade o ornú pôdu alebo ostatné plochy. Súd prvého stupňa pochybil, keď pri vyrubovaní súdneho poplatku vychádzal z dokladov o bonite pôdy na predmetnom pozemku. Sme toho názoru, že hodnota nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom konania je hodnotou nehnuteľnosti ako pozemku a nie bonity ornej pôdy. Hodnota nehnuteľnosti je tvorená viacerými parametrami, ide napríklad o polohu nehnuteľnosti, možnosti využitia nehnuteľnosti, prípadné riziká spojené s využívaním nehnuteľnosti a mnohé ďalšie skutočnosti. V čase, kedy došlo k podaniu žaloby navrhovateľmi bola predmetná parcela súčasťou Priemyselného parku..., kde bonita pôdy na pozemku úplne stráca význam. Predmetom celého konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam ako celku a nie k pôde. V danom prípade sťažovateľ nemôže niesť zodpovednosť za to, že pri vyrubovaní súdneho poplatku vychádzal súd z nesprávne určenej hodnoty sporu. Základom pre výpočet základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v súlade s § 10 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. je 473.420,22 EUR pri jednotkovej cene pozemku 27,97 EUR/m², ktorej hodnota vychádza zo znaleckého posudku č. 82/2010, pričom sťažovateľ Nitra Invest, s. r. o. je vlastníkom novovytvorenej parcely č.... o výmere 16.926 m², katastrálne územie... Vlastnícke práva k pozemku p. č... sú podľa geometrického plánu č. 22008zn zo dňa 20. 09. 2008 zapísané na LV v KN č... ako časť parc. č... Na základe týchto skutočností, si sťažovateľ uplatnil trovy konania vo výške 14.619,81 €. Táto hodnota vychádzala zo skutočnej hodnoty nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom sporu o určenie vlastníckeho práva.

Mám za to, že tak Krajský súd v Nitre ako aj Okresný súd Nitra pochybili, keď sťažovateľovi bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia, vo výške 2.769,15 EUR a náhrada trov odvolacieho konania vo výške 348,91 EUR.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva a slobody sťažovateľa Nitra Invest, s. r. o. boli najmä podľa čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd porušené rozhodnutím Okresného súdu v Nitre zo dňa 08. 03. 2013, sp. zn. 18 C/26/2006 a rozhodnutím Krajského súdu Nitra zo dňa 30. 09. 2013, sp. zn. 5 Co/292/2013.

2. Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde sa ruší právoplatné rozhodnutie Okresného súdu v Nitre zo dňa 08. 03. 2013, sp. zn. 18 C/26/2006 a právoplatné rozhodnutie Krajského súdu v Nitre zo dňa 30. 09. 2013, sp. zn. 5 Co/292/2013-903 a vec sa vracia Okresnému súdu v Nitre na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 37 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka namieta porušenie svojich práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým tento uložil navrhovateľom v 1. až 17. rade povinnosť nahradiť jej trovy konania spoločne a nerozdielne v sume 2 769,15 € do 3 dní od právoplatnosti uznesenia (výrok 1) a nahradiť jej aj trovy

odvolacieho konania spoločne a nerozdielne v sume 348,91 € do 3 dní od právoplatnosti uznesenia (výrok 2).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 37 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 listiny, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu v časti výroku o náhrade trov súdneho konania (napadnutým uznesením krajský súd potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu ako vecne správne, pozn.), pričom podstata jej argumentácie je založená na tvrdení, že krajský súd pochybil, keď potvrdil postup okresného súdu, ktorý pri stanovení výšky náhrady trov konania nevychádzal zo „*skutočnej hodnoty nehnuteľnosti*“, ktorá bola predmetom sporu o určenie vlastníckeho práva.

II.2.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti posúdil opodstatnenosť námietok sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, t. j. preskúmal, či napadnuté uznesenie krajského súdu je udržateľné z hľadiska princípov spravodlivého súdneho konania (procesu), teda z hľadiska potenciálneho porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale je podľa čl. 124 ústavy nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy všeobecným súdom, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

V odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým tento potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu v časti týkajúcej sa náhrady trov konania sťažovateľke (odporcu v 1. rade, pozn.), sa okrem iného uvádza:

„Na margo potvrdzujúceho uznesenia ohľadom priznanej výšky náhrady trov konania medzi odporcom v 1. rade a navrhovateľmi v 1. až 17. rade odvolací súd poznamenáva, že určenie výšky predmetu konania v danom prípade musí akceptovať špecifickosť prejednávanej veci, ako aj charakter samotného predmetu konania a v ňom uplatnenom žalobnom petite. Z obsahu žalobného petite, tak ako bol naformulovaný na č. l. 6 spisu vyplýva, že predmetom, a tým aj základnou príčinou začatia konania vo veci samej malo byť určenie toho, že do dedičstva po nebohom J. M., ako právnom predchodcovi navrhovateľov v 1. až 17. rade má patriť aj roľa nachádzajúca sa v kat. území... o celkovej výmere 20 000 m². V súčasnej dobe značná časť výmery parcely, ktorú žiadali navrhovatelia zahrnúť do dedičstva po ich nebohom právnom predchodcovi zdieľa charakter ostatnej plochy, pretože sa nachádza v tzv. priemyselnom parku. Podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné vychádzať zo základu v danej veci, ktorým je to, že navrhovateľom v tomto konaní išlo o určenie, že predmetná orná pôda o výmere 20 000 m² patrí do dedičstva po nebohom J. M., ako ich právnom predchodcovi. Vychádzajúc z uvedeného, ako aj s poukazom na vyjadrenie mesta Nitry zo dňa 23. 04. 2007 bolo potom potrebné vychádzať z hodnoty 1 m² ornej pôdy nachádzajúcej sa v kat. území... pre potreby tohto konania v sume 19,56 Sk, t. j. zhodne ako pri vyrubovaní súdneho poplatku za podaný návrh na začatie konania. Pri celkovej výmere predmetnej nehnuteľnosti, ktorá je 20 000 m², potom hodnota predmetu sporu účastníkov tohto konania predstavuje sumu 391 200,- Sk, resp. 12.985,46 eura. Na podporu argumentácie v tomto smere odvolací súd poukazuje aj na obsah kúpnej zmluvy uzavretej medzi odporcom v 1. rade a... dňa 26. 01. 2005 (jej fotokópia sa nachádza v spise), pričom odporca v 1. rade ako kupujúci tu kupoval výmeru 120 ha ornej pôdy nachádzajúcej sa v kat. území... v dohodnutej výške 40,- Sk za 1 m². Čo sa týka znaleckého posudku vypracovaného znalcom Ing. G. H. pod č. 82/2010 dňa 04. 07. 2010 za účelom zistenia všeobecnej ceny nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom konania, tak zadávateľom tohto posudku bol iba odporca v 1. rade bez akejkoľvek ingerencie prvostupňového súdu, a to až dňa 02. 07. 2010, t. j. v nasledujúci deň po vyhlásení zamietajúceho rozsudku vo veci

samej (č. k. 18 C/26/2006-437 zo dňa 01. 07. 2010). Čo sa týka výroku rozhodnutia prvostupňového súdu o náhrade trov odvolacieho konania v prospech odporcu v 1. rade, tak proti tejto časti výroku navrhovateľa odvolanie nepodali, čo znamená, že napriek podanému odvolaniu odporcu v 1. rade aj proti tomuto výroku museli mu byť zachované odvolacie trovy minimálne v tejto výške. Aj tu odvolací súd zastáva názor, že úspech v odvolaní mali navrhovateľa, ktorí však žiadne odvolacie trovy nežiadali.“

V nadväznosti na citované ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (m. m. II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). Vo veci sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu o takýto výnimočný prípad nejde. Ústavný súd navyše pri posudzovaní námietok sťažovateľky vychádzal aj z princípu minimalizácie zásahov do právoplatných rozhodnutí iných orgánov verejnej moci (napr. IV. ÚS 303/04, I. ÚS 55/2011), ktorým sa vo svojej rozhodovacej činnosti dôsledne riadi.

Ústavný súd považuje napadnuté uznesenie krajského súdu z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd ho primeraným spôsobom odôvodnil, pričom v ňom obsiahnutý výklad a aplikáciu príslušných právnych noriem nemožno hodnotiť ako arbitrárne, t. j. také, ktoré by predstavovali popretie ich podstaty a zmyslu.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (II. ÚS 44/03, IV. ÚS 115/03). Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Krajský súd sa námietkami sťažovateľky (týkajúcimi sa určenia hodnoty predmetu konania pre účely stanovenia náhrady trov právneho zastúpenia, pozn.) zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v tomto konaní (o nároku na náhradu trov konania) dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktorý stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Z ústavnoprávneho hľadiska preto podľa názoru ústavného súdu niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Krajský súd náležitým spôsobom odôvodnil „základ sporu“ (určenie, že orná pôda o výmere 20 000 m² patrí do dedičstva po nebohom J. M. ako právnom predchodcovi navrhovateľov v 1. až 17. rade), ako aj spôsob, ktorý bolo potrebné uplatniť pri určení hodnoty veci, a ústavne akceptovateľným spôsobom sa vyjadril aj k námietke sťažovateľky týkajúcej sa (ne)použitia znaleckého posudku vypracovaného na zistenie „ceny nehnuteľnosti“ zo strany zadávateľky

(sťažovateľky, pozn.). Pretože napadnuté uznesenie nevykazuje znaky arbitrárnosti a jeho vydaniu predchádzal postup, v ktorom boli rešpektované princípy spravodlivého procesu, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný takýto postup a hodnotenia nahrádzať (podobne aj m. m. I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá ani dôvod zasiahnuť do právneho záveru krajského súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Nad rámec uvedeného ústavný súd k tvrdeniu sťažovateľky, že „*stanovenie výšky súdneho poplatku sa spravuje iným právnym predpisom ako náhrada trov právneho zastupovania*“ poukazuje na nevyhnutnosť jednotnosti rozhodovacej praxe, ktorá sa musí prejavovať aj v jednote kritérií pre výšku súdneho poplatku vyrubovaného za návrh a pre určovanie výšky odmeny advokáta za vykonanie jedného úkonu právnej služby. Práve z tohto dôvodu bolo judikované, že základ pre výpočet trov právneho zastúpenia sa určuje na základe rovnakých kritérií ako základ pre výpočet súdneho poplatku vyrubovaného vo veci (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Cdo 18/2008 z 30. novembra 2009).

Podľa názoru ústavného súdu právny záver krajského súdu vyjadrený v napadnutom uznesení korešponduje ustálenej súdnej praxi a najmä nie je taký, o ktorom by bolo možné tvrdiť, že je svojvoľný či arbitrárny. Aplikácia § 10 vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov krajským súdom nepoprela účel a zmysel tohto ustanovenia. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu uplatnil v posudzovanom prípade ústavne konformný výklad, pretože ním použitý výklad príslušných právnych noriem nebráni realizácii ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb.

Ústavný súd nezistil, že by napadnuté uznesenie krajského súdu vykazovalo z ústavnoprávneho hľadiska také nedostatky, ktoré by zakladali dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 37 ods. 2 listiny napadnutým uznesením krajského súdu

Podľa § 37 ods. 2 listiny každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania.

Obsahom základného práva na právnu pomoc garantovaného listinou (ale aj ústavou v čl. 47 ods. 2) je predovšetkým právo každého subjektu mať možnosť dostať kvalifikovanú právnu pomoc v konaní pred štátnym orgánom, ako aj to, aby mu neboli vytvárané prekážky pre realizáciu tohto jeho práva zo strany štátneho orgánu či iného orgánu verejnej moci. Podľa názoru ústavného súdu súčasťou tohto práva nie je právo účastníka súdneho konania, aby mu bola priznaná náhrada trov konania, a to najmä nie v prípade, keď na to nie sú splnené zákonné podmienky. Rovnako súčasťou tohto práva nie je ani právo na priznanie náhrady trov konania v takej výške, aká zodpovedá subjektívnym predstavám účastníka (II. ÚS 390/2011).

Sťažovateľka bližšie neodôvodnila porušenie označeného základného práva napadnutým uznesením, uviedla len, že k jeho porušeniu došlo nepriznaním primeranej náhrady, hoci bola úspešnou účastníčkou konania. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným konaním krajského súdu a sťažovateľkou označeným základným právom neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o jeho porušení. Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.2.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

V súlade s čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

V súvislosti s namietaným porušením práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprosedné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy.

Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu rozhodovať o jej ďalších návrhoch.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2014